

SIVISTYSTOIMEN ALAISTEN TOIMINTOJEN KÄYTTÖSUUNNITELMAT VUODELLE 2023

Hyvinvointilautakunta hyväksyy sivistysosaston sitovat käyttösuunnitelmat tuloyksikkö I-tasolla. Osastopäällikkö tai yksikön esimies vahvistaa sitovat käyttösuunnitelmat tuloyksikkö II-tasolla.

Sivistystoimen toimintaa ohjaa sivistystoimen visio ”*Korkeatasoisen koulutuksen ja vapaa-ajanpalveluiden Ranua.*” Sivistystoimen arvot ”*elinikäinen kasvu ja oppiminen, hyvinvointi sekä yhteisöllisyys*” luovat kaikkien yksiköiden toiminnan perustan.

Hyvinvointilautakunnan, sivistystoimenjohtajan ja tulosalueiden esimiesten tehtävät ja toimivaltuudet määritellään hyvinvointilautakunnan toimivaltaohjeistuksessa *Ratkaisuvalta sivistystoimessa.*

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO JA RUOKAPALVELUT

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	463 668
Maksutuotot	
Tuet ja avustukset	
Vuokratuotot	
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	463 668
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-266 080
Palkat ja palkkiot	
Henkilösivukulut	-60 598
Eläkekulut	-11 563
Muut henkilösivukulut	-60 352
Palvelujen ostot	-178 650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Avustukset	
Vuokrat	-20 548
Muut toimintakulut	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-617 161
TOIMINTAKATE	-153 493

Sivistystoimessa on ammattitaitoinen ja monipuolisesti osaava henkilöstö. Työssä jaksamiseen ja työhyvinvointia edistäviin toimiin kiinnitetään huomiota. Työnohjausta sekä muuta työkykyä ylläpitävää toimintaa järjestetään ja täydennyskoulutusta tarjotaan henkilöstölle oman osaamisen lisäämiseksi. Toimintaa kehitetään palvelujen vuosittaisen laatuarvioinnin ja hyvinvointikertomuksen pohjalta. Hankerahoituksen avulla vahvistetaan yksiköiden kehittämistyötä ja henkilöstön kouluttautumista.

Koulujen keskuskeittiö huolehtii sivistystoimen ruokapalvelujen järjestämisestä varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen. Vuoden 2023 aikana suunnitellaan elintarvikkeiden hankintaa ja kilpailuttamista, koska hyvinvointialueiden toiminnan aloitus 1.1.2023 tuo muutoksia hankintayhteistyöhön.

Tositteet hyväksyy sivistystoimenjohtaja, varalta yläkoulun rehtori. Sivistystoimenjohtajan laskut hyväksyy kunnanjohtaja.

VARHAISKASVATUS

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	45 000
Maksutuotot	64 000
Tuet ja avustukset	35 300
Vuokratuotot	
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	144 300
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-998 591
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-232 673
Muut henkilösivukulut	-44 085
Palvelujen ostot	-291 101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 450
Avustukset	
Vuokrat	-227 844
Muut toimintakulut	-700
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 813 444
TOIMINTAKATE	-1 669 144

Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustilain edellyttämällä tavalla kaikille tarvitseville. Tilapäishoitoa järjestetään käytettävissä olevien resurssien mukaan vapaille päivähoitopaikoille päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan resurssien mukaisesti.

Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseville lapsille annetaan yksilöllistä varhaiskasvatusta, esiopetusta ja tukitoimenpiteitä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita hyödynnetään koko varhaiskasvatuksen alueella. Varhaiskasvatuksessa varaudutaan muutamiin ostopalvelusopimukseen

naapurikuntien kanssa. Varhaiskasvatuspalveluita voidaan myös myydä vieraspaikkakuntalaisille lautakunnan vahvistamaan hintaan.

Esiopetusta ja viisivuotiaiden esikoulukokeilua järjestetään Kuhan ja kirkonkylän kouluilla. Esiopetuksessa tuetaan lapsen kasvua ja oppimista sekä oman toiminnan arviointia. Lapselle tarjotaan tilaisuuksia leikkiin ja muuhun toimintaan. Kodin ja esiopetuksen välillä edellytetään vuorovaikutusta ja yhteistyötä lapsen kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemiseksi.

Viisivuotiaiden esikoulukokeilussa kannustetaan kokeilemaan, yrittämään ja erehtymään sekä havaitsemaan asioiden positiivisia puolia. Onnistumisista ja oivalluksista iloitaan yhdessä. Esiopetus toteutetaan siten, että lasten leikille, aloitteille ja kokeiluille on sijaa. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään, harjoittelemaan ja opettelemaan erilaisia taitoja, tietoja ja työtapoja omaan tahtiinsa.

Päiväkoti sekä kaksi ryhmäperhepäiväkotia ovat Keskustiellä Kanervikon kiinteistössä. Tikantiellä on varhaiskasvatusyksikkö uuden päiväkodin valmistumiseen saakka. Perhepäivähoitajat työskentelevät omissa kodeissaan. Varhaiskasvatuksen henkilökunta tekee yhteistyötä kaikkien yksiköiden kanssa. Varhaiskasvatuslaadun takaamiseksi henkilöstö on ammattitaitoista ja resurssit ovat riittävät. Varhaiskasvatuksessa toiminta perustuu lapsilähtöisyydelle ja monipuolisuudelle. Aktiivinen liikkuminen eri muodoissa leikin ja muun kasvatuksen lomassa sekä luonto tarjoavat erityisen oppimisympäristön. Huoltajien ja henkilöstön avoin vuorovaikutus on paras takuu lapsen turvallisuuden kokemiseksi ja positiivisen oppimisedellytysten syntymiseksi.

Tositteet hyväksyy sivistystoimenjohtaja, varalta Yläasteen rehtori.

PERUSOPETUS

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	72 000
Maksutuotot	6 000
Tuet ja avustukset	
Vuokratuotot	
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	78 000
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-2 764 991
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-644 241
Muut henkilösivukulut	-122 072
Palvelujen ostot	-1 199 082
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-193 650
Avustukset	
Vuokrat	-1 550 765

Muut toimintakulut	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 474 801
TOIMINTAKATE	-6 396 801

Perusopetus toteutetaan lähikouluperiaatteella. Kouluilla on toimivat oppilashuollon käytänteet ja kolmiportainen tuki.

Koulun tehtävänä on kasvattaa vastuullisesti omaan elin- ja kulttuuriympäristöön suhtautuvia kansalaisia, joilla on jatko-opintojen edellyttämät tiedot ja taidot sekä valmiudet ohjata elämäänsä. Tavoitteena turvallinen koulu, joka edistää hyvinvointia avoimuuden ja yhteisöllisyyden kautta sopusoinnussa paikallisen luonnon kanssa. Opetusmenetelmät edistävät osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Opetuksen laadun takaamiseksi kouluilla on pätevä henkilöstö ja riittävä henkilöstöresurssi.

Koulujen toiminta on vuorovaikutteista kodin ja koulun, eri kasvattajien sekä muiden asiantuntijoiden kesken. Kasvatustyössä kiinnitetään huomiota hyvään käytökseen ja hyviin tapoihin. Opetustoimessa panostetaan yhteistyön lisäämiseen. Nykyaikaiset tavat oppia sähköisillä välineillä ja toiminnallisesti otetaan huomioon koulujen toiminnan kehittämisessä.

Kehittämistoiminnan esimerkkejä:

1.	Kerhotoimintaa jatketaan opetushallituksen erityisavustuksella ja kunnan omarahoituksella. Tavoitteena on kerhotoiminta kaikilla perusopetuksen kouluilla.
2.	Oppilaita kannustetaan liikkumaan ja tavoitteena on tunti liikuntaa jokaisena koulupäivänä.
3.	Kouluilla käytetään opetuksen tukena aktiivisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Vuoden aikana tuetaan edelleen opettajien tieto- ja viestintäteknistä osaamista ja TVT:n käyttöä opetuksessa.
4.	Koulunkäynnin tukeen haetaan mahdollisuuksien mukaan lisäresurssia mm. valtion erityisavustusta koulunkäynnin ohjaajien palkkaamiseksi.

Kirkonkylän koulu

Kirkonkylän koulun rehtorin viran määräaikaisuutta on jatkettu 31.7.2024 saakka. Mahdollisen yhtenäiskouluun siirtymisen yhteydessä valmistellaan yhtenäiskoulun hallintomalli, jossa rehtorijärjestelyt määritellään.

Keväällä 2023 Kirkonkylän koulussa opiskelee 197 oppilasta, syksyllä 2023 oppilasmäärä kasvaa noin 250 oppilaaseen kuudensien luokkien siirtyessä hallinnollisesti Kirkonkylän koulun alaisuuteen.

Kirkonkylän koulu toimii lukuvuonna 2023-24 monitoimikeskus Kerkässä, Kerkän koulutiloja käyttävät tällä hetkellä myös eskarit. Syksyllä -23 kuudennet luokat opiskelevat väistötiloissa Rantakoulu kahdessa. Uuden päiväkodin valmistuttua kesällä 2024 kaikki 1-6 -luokat mahtuvat Kerkän tiloihin eskaritilojen vapautuessa koulun käyttöön.

Kirkonkylän koulussa oppilaat oppivat ymmärtämään erilaisuutta ja kasvavat kansainvälisyyteen. Lapset saavat läheisen kosketuksen luontoon ja vahvan pohjoisen identiteetin.

Koululla on oppilaskunta, joka valitsee vuosittain itselleen hallituksen syksyllä järjestettävissä vaaleissa. Oppilaskunta on aktiivisesti mukana osallisuuden kehittämisessä. Oppilaskunnan hallitus laatii lukuvuosittain toimintasuunnitelman. Oppilaskunnan toimintaa ohjaa kaksi ohjaavaa opettajaa.

Tositteet hyväksyy Kirkonkylän koulun rehtori, varalta sivistystoimenjohtaja.

Kuhan koulu

Tilat toiminnallisuuden kannalta erittäin hyvät ja tilojen käyttöä jatketaan entiseen malliin.

Koulun toiminnassa on vahvasti esillä yhteisöllisyys, toisten ihmisten huomioiminen ja hyvien käytöstapojen merkitys. Lisäksi koululla keskitytään positiiviseen huomiointiin, oppilaiden fyysisen aktiivisuuden, toiminnallisen oppimisen sekä osallisuuden lisäämiseen. Kädentaitojen kehittäminen ja ylläpitäminen, luonnon arvostaminen sekä yrittäjyyskasvatus ovat edelleen tärkeitä tavoitteita.

Kuhan koulu jatkaa suunnitelmavuosien ajan neljän opettajan kouluna. Lukuvuonna 2022-2023 jaetaan eri ryhmiin 5. ja 6. luokat. Järjestely jatkuu vielä lukuvuonna 2023-2024. Kuhan koulussa jatkaa kaksi vakituista koulunkäynnin ohjaajaa.

Varhennetussa esiopetuksessa on pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas. Tämän myötä on mahdollista, että tarve 4. opettajalle jatkuu myös lukuvuonna 2024-2025 kun oppilas tulee 1. luokalle.

Oppilasennusteen mukaan Kuhan koulun oppilasmäärä pysyy ennusteiden mukaan samalla tasolla kevääseen 2025, jonka jälkeen lähtee mahdollisesti laskemaan hiljalleen. Uusia oppilaita muuttanut koulupiiriin alueelle

Tositteet hyväksyy sivistystoimenjohtaja, varalta Yläasteen rehtori.

Yläkoulu

Oppilasennusteen mukaan yläkoulun opetusryhmien määrä kasvaa tulevina vuosina ja laskee takaisin nykyiselle tasolle lukuvuonna 2025-2026. 6. luokat siirtyvät hallinnollisesti Kirkonkylän kouluun syksyllä 2023.

Toimintaa on yläkoululla/lukiolla, Monitoimikeskus Kerkässä (ruokailut, käsityöt, musiikki), Ranuan Peuransarven salissa, jäähallissa, Kuhan koululla ja eläinpuistolla. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös muita oppimisympäristöjä lähialueen rakennetuissa- ja luonnonympäristöissä. Uuden yläkoulu-lukion rakentaminen alkaa kesällä 2023 ja uusi koulu valmistuu loppuvuodesta 2024. Lukion väistötilana toimivassa Rantakoulussa tulee

olemaan myös yläkoulun tunteja. Koulun piha-alue päästään rakentamaan loppuun vasta tämän rakennushankkeen loputtua.

Koululla on oppilaskunta, joka valitsee vuosittain itselleen hallituksen viimeistään syyskuussa järjestettävissä vaaleissa. Oppilaskunta on aktiivisesti mukana osallisuuden kehittämisessä. Oppilaskunnan hallitus laatii lukuvuosittain toimintasuunnitelman.

Tukioppilastoiminta on osa yläkoulun toimintaa, joka toteutetaan valinnaisaineena. Tukioppilaat ovat 8. ja 9. luokan oppilaita ja he laativat lukuvuosittain toimintasuunnitelman. Tukioppilaat toimivat aktiivisesti ehkäisten mahdollista oppilaiden syrjäytymistä.

Yläasteella toimii yksi joustavan perusopetuksen luokka (jopo), jossa opiskellaan yleisopetuksen tavoittein ja sisällöin, mutta opetusta sovitetaan oppilaiden yksilöllisiin tilanteisiin ja tarpeisiin. Jopo-luokalle on haku aina keväällä ja oppilaspaikkoja on vuosiluokilla 8.-9. yhteensä 10.

Yläkoulun oppilaille pyritään takaamaan mahdollisimman monipuolinen valinnaisainetarjonta.

Tositteet hyväksyy Yläasteen rehtori, varalta Kirkonkylän koulun rehtori.

LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	4 600
Maksutuotot	28 000
Tuet ja avustukset	
Vuokratuotot	
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	32 600
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-474 500
Palkat ja palkkiot	
Henkilösivukulut	-110 558
Eläkekulut	-20 948
Muut henkilösivukulut	-144 323
Palvelujen ostot	-72 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Avustukset	
Vuokrat	-147 640
Muut toimintakulut	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-970 069
TOIMINTAKATE	-937 469

Lukiokoulutus

Maksuton lukiokoulutus ja uuden lukion opetussuunnitelman mukainen opetus laajenevat syksynä 2023 kattamaan kaikki kolme "luokka-astetta", mikä otetaan huomioon kirja- ja oppimateriaalimäärärahoissa.

Kevään 2022 ylioppilastutkintouudistus koskee niitä opiskelijoita, jotka aloittavat tutkinnon suorittamisen keväällä 2022 tai sen jälkeen. Tutkinnon suorittaminen alkaa, kun kokelas ilmoittautuu ensimmäisen kerran suorittamaan ylioppilaskokeita. Vuonna 2023 kaikki nuorisosteiden opiskelijamme kirjoittavat uuden tutkintorakenteen mukaisesti.

Paikallissopimus valinnaiskursseiden ja lukiodiplomien (mu, ku, li, tn) järjestämisperusteista laaditaan vuosittain. Sopimuksessa kiinnitetään huomiota aineenopettajien opetusvelvollisuuden täyttymiseen ja huomioidaan myös Luontoyrittäjyys erikoistumisen tarpeet.

Lukion tv-t-laitteisto pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla. Opiskelijatietokoneista uusitaan leasing-rahoituksella toimimattomat koneet.

Lukiolla selvitetään siirtymistä langattomien kurssikokeiden pitämiseen, ja samalla valmistaudutaan mahdolliseen langattomien ylioppilaskokeiden järjestämiseen, kunhan YTL:n kokeilusta saadaan tuloksia.

Lukio tarjoaa vieraiden kielten opetusta hankkimalla tarvittaessa verkkokursseja opiskelijoille. Ranskan ja saksan osalta noudatetaan paikallissopimusta, ja verkkokursseja voidaan hankkia yksittäisille opiskelijoille, mikäli koulun omat opintojaksot eivät toteudu.

Lukiossa valmistaudutaan uusien opetustilojen valmistumiseen vuoden 2024 lopussa. Opetus järjestetään Rantakoulun tiloissa siihen asti. Kalustohankinnoissa huomioidaan uuden koulun valmistuminen siten, että hankinnat ovat hyödynnettävissä myös siellä. Luontoyrittäjyys opintojaksojen kalustohankinnat toteutetaan sitä mukaa kun opintojaksot asteittain valmistuvat ja on mahdollista opetusta tilojen puolesta järjestää.

Niille opiskelijoille, joille ei kuulu maksuton toisen asteen opetus korvataan matkakustannusten omavastuuosuus ja tarjotaan ilmainen koulukuljetus yli 5 km:n koulumatkalle. Lukio lainaa kurssikirjat opiskelijoille kurssien ajaksi.

Lukiolla on valmius tarjota lukiokoulutusta aikuisopiskelijoille ja kaksoistutkinnon suorittajille.

Opiskelijakunnan varainkeruuta ja tapahtumatoimintaa tuetaan. Teemaopintojen Euroopan-matka pyritään toteuttamaan vähintään joka toinen vuosi. Sen puitteissa edistetään kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa.

Lukion erikoistuminen valmistellaan yhteistyössä opettajakunnan ja sivistystoimenjohtajan kanssa siten, että lukuvuoden 2022-2023 aikana erikoistumisen tarvitsemat toimenpiteet ja edellytykset laitetaan kuntoon. Tavoitteena on, että lukuvuoden 2023-2024 alusta lukio toimii erikoistuneena lukiona.

Erikoistumisen valmistelun lisäksi on selvitetty mahdollisuutta kaksoistutkinnon, kolmoistutkinnon ja tutkinnonosien suorittamiseen Ranuan lukiolla. Vuonna 2023 laaditaan mahdolliset tarvittavat sopimukset toisen asteen ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa suunnittelukaudelle.

Tositteet hyväksyy rehtori, varalta Yläasteen rehtori.

KANSALAIPOISTO

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	
Maksutuotot	40 250
Tuet ja avustukset	5 000
Vuokratuotot	150
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	45 400
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-141 200
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-32 899
Muut henkilösivukulut	-6 235
Palvelujen ostot	-86 469
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 750
Avustukset	
Vuokrat	-77 682
Muut toimintakulut	-400
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-349 635
TOIMINTAKATE	-304 235

Kansalaisopiston rehtorin tehtävät ovat osa sivistystoimenjohtajan tehtäviä. Suunnitteluopettajan tehtävät sisältyvät vapaa-aikatoimenjohtajan tehtävään.

Kansalaisopiston tehtävänä on tarjota alueensa asukkaille monipuolista yleissivistävää ja ammatillista lisäkoulutusta sekä vireää harrastetoimintaa ja maksupalvelukoulutusta. Taiteen perusopetus jatkuu kansalaisopistossa.

Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa, huomioiden erityisesti kansalaisten digitaidot.

Koillismaan opistojen kanssa tehdään uusi LAKE –hanke. Uudessa hankkeessa osaamisperusteiden, arvioinnin ja kestävän kehityksen toiminnot. Ranuan vastuualueena tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Kansalaisopisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä, hyvinvointia ja elinvoimaa sekä toimii paikallisten ihmisten tarpeista.

Toivolan koulusta tulee Kansalaisten talo, joka toimii järjestöjen ja eri toimijoiden kohtauspaikkana. Toivolan koulun kunnostusta jatketaan uusilla ulkoportaililla ja ulkomaalauksella.

Liikkuva iltapäiväkerho tarjotaan ilmaiseksi kaikille peruskoululaisille ja lukiolaisille.

Lapin Musiikkiopiston stipendi -käytäntö muuttuu syksystä 2023 alkaen. Ranuan kunta on tehnyt palvelusopimuksen Rovaniemen kaupungin omistaman Lapin musiikki- ja tanssiopiston kanssa. Sopimus tehdään vuosittain. Vuonna 2023 viikkotuntimäärä on 17 eli 595 tuntia vuodessa (35 opetusviikkoa x 17 viikkotuntia). Budjettiin on varattu 18 000 euroa. Rovaniemen kaupunki laskuttaa Ranuan kuntaa. Opiskelijat ovat Lapin musiikki- ja tanssiopistoon hyväksytyjä ranualaisia lapsia ja alle 20-vuotiaita nuoria. Opiskelu tapahtuu Rovaniemellä ja matkakustannuksista vastaa opiskelija itse.

Tositteet hyväksyy vapaa-aikatoimenjohtaja, varalta sivistystoimenjohtaja.

KIRJASTO

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	2 600
Maksutuotot	3 400
Tuet ja avustukset	
Vuokratuotot	
Muut toimintatuotot	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 000
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-160 737
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-37 452
Muut henkilösivukulut	-7 095
Palvelujen ostot	-41 381
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70 100
Avustukset	
Vuokrat	-81 937
Muut toimintakulut	-550
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-399 252
TOIMINTAKATE	-393 252

Kirjastopalvelut järjestetään kirjastolain edellyttämällä tavalla turvaamalla kaikille kuntalaisille tasapuolinen pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, sekä ylläpitämällä monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa ja tarjoamalla asiantuntemusta ja ajantasaisia laitteita sekä tiloja asiakkaiden käytettäväksi sekä kirjastossa että kirjastoautossa. Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjaston ja kirjastoauton käyttö, toiminta ja palvelut pidetään entisellä tasolla. Kirjastoauton palveluja myydään Simon

kunnalle. Omatoimikirjasto mahdollistaa asiakkaiden vapaamman asiointin kirjastossa myös palveluaikojen ulkopuolella ja viikonloppuisin.

Yhteistyötä kehitetään kaikkien monitoimikeskus Kerkän toimijoiden kanssa yhteisesti ja kirjaston tulee näkyä koulujen opetussuunnitelmissa. Kirjaston palvelujen kehittämisessä otetaan huomioon myös seniorikuntalaisten ja lukemisesteisten palvelutarpeet. Kirjasto Letossa on käytettävissä uudistettuja palveluja mm. asiakastablettien lainausasema, minineuvottelutila ja varattava kokoustila.

Ranuan kirjasto on osa Lapin kirjastoja ja kirjaston toimintaa kokonaisuudessaan kehitetään yhteistyössä kaikkien Lapin kirjastojen kanssa ja Koha-Suomi Oy:n osakkaana. Kirjasto osallistuu Lapin kirjaston hankkeisiin ja tekee yhteistyötä Lapin kirjastojen kanssa kirja-aineistojen ja e-aineistojen hankinnassa sekä aineistojen kuljetuksissa kirjastojen välillä.

Kirjasto osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja järjestää kirjastossa opastuksia ja käyttäjäkoulutuksia. Kirjaston demokratiahankkeella kehitetään kirjastoa kuntalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumina. Hanke päättyy v. 2023 lopussa. Kirjastossa pyritään järjestämään myös näyttelyitä siten kuin tiloissa on mahdollista.

Kirjastoauton käytössä on entinen talli Kirkkotiellä sekä sosiaali- ja varastotilat.

Tositteet hyväksyy kirjastotoimenjohtaja, varalla sivistystoimenjohtaja.

VAPAA-AIKATOIMI

Selite	TA 2023
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	500
Maksutuotot	500
Tuet ja avustukset	259 214
Vuokratuotot	31 500
Muut toimintatuotot	10 575
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	302 289
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-237 244
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-53 781
Muut henkilösivukulut	-10 216
Palvelujen ostot	-166 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 143
Avustukset	-23 900
Vuokrat	-225 472
Muut toimintakulut	-800
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-756 086
TOIMINTAKATE	-453 797

Vapaa-aikatoimen toimintoja ja suunnitelmaa ohjaa hyvinvointikertomus painopistealueineen.

Kuntalaisten osallisuutta kehitetään kaikissa ikäryhmissä laaja-alaisesti eri aihealueista kansalaisraatien ja nuorten kuulemistilaisuuksien kautta.

Taiteiden Yö kokoaa ja tuo esille eri taidelajeja, niiden harrastajia ja kokijoita vuosittain syyskuun 1. lauantaina (2.9.2023). Lapin lastenkulttuuriverkoston toimijana korostetaan saavutettavuutta ja markkinointia sekä hyödyntäen Lapin verkostoa sekä valtakunnallista verkostoa.

Pappila- ja pitäjämuseossa pitäjämuseon v 2017 uusitun perusnäyttelyn esillä pito ja museopäivien sisällöllinen kehittäminen. Kesäaikainen aukiolo ostetaan ostopalveluna 4H -yhdistykseltä. Hyödynnetään eMuseo kesän aukioloissa sekä toteutetaan museon elävöittämissuunnitelman Museoviraston avustuksen turvin.

Jatketaan toimintavuonna paikallishistorian, kotiseutuarkisto verkossa, tallentaminen topoteekkiin, kuva- ja tekstitalenteina. Tallentamiseen tarvitaan henkilöresurssi, tutkitaan mahdollisuutta kesäaikaiseen toimintaan.

Liikuntatoiminnassa kiinnitetään huomiota vähän liikkuviin sekä kampanjoihin, joilla kannustetaan oman terveyden ylläpitoon kaikissa ikäryhmissä. Hankehakemuksen päätöksen myötä rekrytointi vähän liikkuvien aktivoimiseen. Terveysliikunnan kuntalaisten aktivointipäiviä kehitetään monialaisesti, jatketaan mm. Kunnan Mummola ja Suomi Mies -tapahtumia.

Nuorten työpajalla AVI:n myöntämän hankerahoituksen kautta riittävät resurssit. Yksilövalmentaja ja tarvittaessa ryhmävalmentaja, mikäli nuorten määrä kasvaa.

Etsivä nuorisotyö alle 29-vuotiaiden nuorten tukena ja osana vapaa-aikatoimen nuorten palvelua. Etsivän nuorisotyön tehtävä on vakinaistettu 80% etsivän ja 20% ohjaajan työnkuvalla. Vapaa-aikatoimen ohjaajan toimi 80% on ohjaajan ja 20% etsivän työtä.

Nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään moniammatillisella yhteistyöllä ja Silta -toiminnan kautta. Ennaltaehkäisevän työn merkitys huomioidaan toiminnassa ja tunnettavuus Lisäaineeton 100%-tunnuksen käytössä. Camera Obscura toteutetaan tammikuussa peruskoulun 7-9 -luokille.

Kansainvälisyys osana laajempaa perusnuorisotyötä, kansainvälisiä vapaaehtoisia ja harjoittelijoita rekrytoidaan mahdollisuuksien mukaan sekä osallistutaan kansainvälisiin nuorisovaihtoihin myös järjestävänä tahona. Olemme mukana Erasmus+ ja Suomea Suomessa ohjelmissa.

Vapaa-aikatoimen tilat Monkkari 2.0 Keskustie 11, kohtauspaikkana ja eri nuorisoryhmien vahvistajana. Monkkari 2.0 kansalaisopiston ja vapaa-aikatoimen hallinnon tilat, joihin erilliskäynti sisäpihan kautta.

Tositteet hyväksyy vapaa-aikatoimen johtaja, varalla sivistystoimen johtaja.

SIVISTYSTOIMI

Käyttösuunnitelmat yhteensä

Sivistystoimi yhteensä	TA 2023
<i>TOIMINTATUOTOT</i>	
Myyntituotot	583 768
Maksutuotot	118 750
Tuet ja avustukset	327 514
Vuokratuotot	31 650
Muut toimintatuotot	10 575
<i>TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ</i>	1 072 257
<i>TOIMINTAKULUT</i>	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-5 043 343
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-1 172 202
Muut henkilösivukulut	-222 214
Palvelujen ostot	-1 989 238
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-575 843
Avustukset	-23 900
Vuokrat	-2 351 258
Muut toimintakulut	-2 450
<i>TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ</i>	-11 380 448
<i>TOIMINTAKATE</i>	-10 308 191